

ELŐSZÓ

Azzal, hogy a Szegedi Tudományegyetem Földrajzi és Földtani Tanszékcsoportjának gondozásában megjelenő GeoLitera sorozatnak immár a negyedik Geoszféra kötetét tarthatja kezében a tisztelt Olvasó, a kötet szerkesztői úgy érzik, hogy sikerült egy hagyományteremtő rendszeres kiadványt létrehozni. E kiadvány célja, hogy igényes kivitelezésben visszatükrözze az egyetem Földtudományok Doktori Iskolájának adott évi minőségbeli teljesítményét, úgy, hogy a megvédett doktori (PhD) disszertációk közül a legkiválóbbak számára megjelenési lehetőséget és ezzel széles körű szakmai ismeretséget biztosít. Ez a lehetőség az eredeti értekezések egy rövidített, összefoglaló változatát jelenti, egy könyvfejezetnyi terjedelmet, amelyben igen fontos munkájukat elismerve, társszerzőként helyet kapnak a téma-vezetők is.

A doktori iskola keretében 2012-ben tízen védtek meg sikeresen értekezéseket. Közülük a könyv – a terjedelmi lehetőségeket figyelembe véve – hat olyan kiváló végzős, immár fiatal tudós tanulmányát tartalmazza, amelyek önmagukban is megérdemelnének egy-egy önálló kötetet.

Boudewijn van Leeuwen munkája az első részletes leírása a belvíz jelenségének angol nyelven, melynek révén első alkalommal került bemutatásra és sikeres kivitelezésre a belvízelöntések – neurális hálózatok és földrajzi információs rendszerek

kombinálásával történő – azonosítása és lehetőségek szerinti előrejelzése.

Hupuczai Júlia vizsgálata egy dél-alföldi löszszelvény malakológiai anyagának feldolgozására és egy másik lokális löszprofilal való összehasonlító elemzésére irányult annak érdekében, hogy pontos képet kaphassunk a terület felső-würmbeli klimatikus viszonyairól, különös tekintettel a hőmérsékletre és a páratartalomra.

Illésné Sándor Andrea vizsgálatai a Közép- és Alsó-Tiszán levonuló árhullámok egyre növekvő vízállásával és egyre hosszabb idejével foglalkoztak, feltárva a hordalék lerakódásának mennyiségét, mintázatát és ezek változását térben és időben, valamint a hullámterek területhasználatának és árvízvezető képességének hatásait a lerakódás mértékére.

Náfrádi Katalin paleoökológiai kutatása során számos magyarországi régészeti lelőhelyről előkerült szenült famaradványok, valamint pollenanalitikai eredmények alapján rekonstruálta az egykori emberi megtelepedéseket övező növényzetet, annak időbeli változását és feltárta az akkori ember környezetátalakító tevékenységének mértékét.

Samu Andrea bemutatja a Gömör-Tornai-karszt állóvizeinek, illetve az ezekhez kapcsolódó hidrológiai rendszerek vizsgálatának néhány aspektusát, amely szerint a területen található víztestek magukon viselik az emberi tevékenység befolyását, illetve sekély mivoltuk és a nem folyamatos

vízutánpótlás következtében az aszályokban bővelkedő utóbbi néhány évtized klimatikus hatását is.

Szilágyiné Sebők Szilvia elvégezte az Algyő mező Szőreg-1 telepében tervezett stratégiai gáztároló gázsapkát érintő szedimentológiai modellezését, ugyanis termelési és tárolási szempontból fontos, hogy a tervezett fúrások hol és hogyan hártolják a mederalakulatokat. Vizsgálta a mederrendszer elemei heterogenitásának a tárolóban zajló makroléptékű folyamatokra, a tároló minőségére, működésére gyakorolt lehetséges hatását, valamint az egyes fáciesekhez tartozó homoktestek felszín alatti áramlásokat befolyásoló hatását.

Ezzel a kötettel továbbra is az a célunk, hogy a Földtudományok Doktori Iskola tudományos eredményei ne csak a közvetlen

szakmai részterület művelői számára legyenek ismertek és elérhetők, hanem a rokon geotudományok, sőt a többi természet- és társadalomtudomány érdeklődő szakemberei és egyetemi hallgatói számára is.

Remélem, hogy az érdeklődő Olvasó haszonnal fogja lapozni ezt a kötetet, és ha eddig még nem találkozott velük, megkeresi ennek az összeállítás-sorozatnak a korábbi kiadványait is, mely szándékaink szerint a geotudományokkal foglalkozó doktori iskolánkban kutatott problémákról és eredményekről ad éves rendszerességgel helyzetképet.

Szeged, 2013 márciusa

Unger János
*a Földtudományok Doktori Iskola
koordinátora*